

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการจัดการ

เรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู*

THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY

AFFECTING ACTIVE LEARNING MANAGEMENT IN SCHOOLS

UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

OFFICE, LOEI – NONG BUA LAMPHU

บุญช่วย ศิริเกษ¹, พิมพ์อร สดเอี่ยม² และ ชิชณพงษ์ ศรีจันทร์³

Boonchuay Sirikase¹, Pim-on Sod-ium² and Chissanapong Sonchan³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

¹⁻³Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Thailand

Corresponding Author's Email: Boonchuay.sir@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน 2) ศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียน และ 4) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำนวน 324 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นในระดับ 0.78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน

* Received 24 October 2024; Revised 10 November 2024; Accepted 24 December 2024

เบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.666$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู โดยสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ เป็น $Y = -1.979 + 0.632(X_4) + 0.471(X_3) + 0.343(X_1)$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็น $Z = 0.415(X_4) + 0.216(X_3) + 0.193(X_1)$

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the level of roles of school administrators in the 21st century, 2) to study the level of active learning management in schools, 3) the relationship between school administrators' roles in the 21st century and active learning management in schools, and 4) the impact of school administrators' 21st century roles on active learning management in schools under the Secondary Educational Service Area Office Loei-Nongbua Lamphu. The sample consisted of 324 teachers and educational personnel in schools under the Secondary Educational Service Area Office Loei-Nongbua Lamphu, obtained through multi-stage random sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.78. Statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings were:

- 1) The overall and individual aspects of school administrators' roles in the 21st century were at a high level
- 2) The overall and individual aspects of active learning management in schools were at a high level
- 3) There was a moderate positive correlation between school administrators' 21st century roles and active learning management in schools ($r_{xy} = 0.666$), with statistical significance at the .01 level
- 4) School administrators' 21st century roles affected active learning management in schools under the Secondary Educational Service Area Office Loei-Nongbua Lamphu, with a predictive power of 50%, statistically significant at the .01 level

The raw score prediction equation was:

$$Y = -1.979 + 0.632(X4) + 0.471(X3) + 0.343(X1)$$

The standardized score prediction equation was:

$$Z = 0.415(X4) + 0.216(X3) + 0.193(X1)$$

Keywords: Role of school administrators, The 21st Century, Active Learning

บทนำ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (วิจารณ์ พานิช, 2560) จึงเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจและนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาหลายแห่ง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก จึงเป็นวิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ไม่ใช่การนั่งฟังครูบรรยายเพียงอย่างเดียว (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์, 2559) ผู้เรียนจะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น การอภิปราย การแก้ปัญหา การทดลอง หรือการทำงานกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ (ทิศนา แคมมณี, 2561) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นเสมือนการพลิกห้องเรียนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ในยุคที่เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ให้ทันต่อยุคสมัย (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2558) โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจและนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (สมหมาย อ่าดอนกลอย, 2559) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงควรเน้นบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

แนวคิดและหลักการเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning ได้มีการแพร่กระจายจนเป็นที่รับรู้กันทั่วไป (Bonwell & Eison, 2019) และมีการส่งเสริมให้สถานศึกษานำไปประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบตลอดระยะที่ผ่านมา อนึ่ง แนวคิดการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว นับว่าเป็นแนวคิดที่มีหลักการและกระบวนการที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมสังคมยุคใหม่ หรือที่กันเรียกว่า “ศตวรรษที่ 21” (วิจารณ์ พานิช, 2562) กล่าวคือ เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์และการคิดเชิงนวัตกรรม การร่วมมือกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม และความมีภาวะผู้นำ (Prince, 2018) เป็นต้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ในฐานะผู้นำสูงสุดของสถานศึกษา จึงควรมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก ให้บรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

จากแนวคิดและหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเกิดคำถามว่า “ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน(ศตวรรษที่ 21) ได้แสดงบทบาทในการส่งเสริมและขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอันเป็นกลยุทธ์สำคัญของการจัดการศึกษา ให้เกิดผลสำเร็จหรือก้าวหน้าสู่ความเป็นเลิศ (Michael & Modell, 2020) และเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะที่สอดคล้องกับสภาพสังคมแห่งศตวรรษที่ 21หรือไม่? มากน้อยเพียงใด? และบทบาทดังกล่าวมีส่วนส่งเสริมต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหรือไม่? อย่างไร? การวิจัยนี้จึงมุ่งค้นหาข้อมูลที่เป็นคำตอบของคำถามเหล่านี้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลหรือสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้ก้าวหน้าต่อไป แนวคิดดังกล่าวนี้ จึงเป็นที่มาของการวิจัยนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลยหนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลยหนองบัวลำภู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับพฤติกรรมตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลยหนองบัวลำภู
4. เพื่อศึกษาศึกษาพฤติกรรมตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลยหนองบัวลำภู

สมมติฐานการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลยหนองบัวลำภู
2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลยหนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลยหนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2566 จำนวน 52 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร (ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา) จำนวน 128 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,916 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,044 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลยหนองบัวลำภู, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2566 จำนวน 52 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556) สุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 21 คน และครูผู้สอน จำนวน 303 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 324 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ด้าน ได้แก่ 1) บทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการ 2) บทบาทการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) บทบาทการส่งเสริมและการพัฒนาครู 4) บทบาทการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบทบาทครู 2) ด้านบทบาทผู้เรียน 3) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

2. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ศึกษา

3. สร้างแบบสอบถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดไว้

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

5. คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยค่า IOC ของแบบสอบถามมีค่าระหว่าง 0.8-1.0

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.78

7. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.85

8. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำนวน 324 คน ตามขอบเขตและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ โดยใช้แบบสอบถามทั้ง 3 ตอนที่สร้างขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองผ่านทางระบบ อิเล็กทรอนิกส์ google form นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในการตอบแล้ว ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ทำการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยใช้สถิติการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ(Percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ข้อมูล จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ กฎเกณฑ์แปลผลจากค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง ทั้งภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

3. การวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยใช้สถิติวิเคราะห์ กำหนดเกณฑ์แปลผล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ เช่นเดียวกับการ วิเคราะห์ตอนที่ 2

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r) จะแสดงถึงขนาดและทิศทางของ ความสัมพันธ์ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง +1.00 โดยกำหนดเกณฑ์แปลผลเกี่ยวกับค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r) เป็น 4 ระดับ

5. การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมและรายด้าน ปรากฏ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	การเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.22	0.53	มาก
2.	การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.27	0.52	มาก
3.	การส่งเสริมและการพัฒนาครู	4.26	0.43	มาก
4.	การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้	4.14	0.62	มาก
	รวม	4.22	0.44	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ การส่งเสริมและพัฒนาครู ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมและรายด้าน ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในโรงเรียน

	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ด้านบทบาทครู	4.09	0.95	มาก
2	ด้านบทบาทผู้เรียน	4.04	0.93	มาก
3	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.16	0.99	มาก
4	ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	4.12	0.97	มาก
5	ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.11	0.98	มาก
	รวม	4.09	0.94	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดการศึกษาเชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.99) รองลงมาคือ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X} =$

4.12, S.D. = 0.97) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านบทบาทผู้เรียน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.93)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (X) กับ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Y) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 2 ชุด (X และ Y) มีความสัมพันธ์กันทุกคู่ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลาง ($r = 0.31 - 0.70$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งความสัมพันธ์รายคู่โดยภาพรวม (XY) และความสัมพันธ์รายคู่ระหว่างตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบย่อยของทั้ง 2 ชุด ($X_1 - X_4$ และ $Y_1 - Y_5$) กล่าวโดยสรุปก็คือ มีความสัมพันธ์กันทุกคู่และทุกกรณี ทั้งโดยภาพรวมและองค์ประกอบย่อย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวก(สัมพันธ์ตามกัน) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับปานกลาง($r= 0.31-7.00$) และมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21(x) กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู(Y)

ตัวแปร	x_1	x_2	x_3	x_4	X	y_1	y_2	y_3	y_4	y_5	Y
x_1	1										
x_2	0.661**	1									
x_3	0.684**	0.698**	1								
x_4	0.538**	0.465**	0.558**	1							
X	0.856**	0.833**	0.871**	0.787**	1						
y_1	0.556**	0.426**	0.573**	0.633**	0.661**	1					
y_2	0.564**	0.390**	0.574**	0.651**	0.659**	0.871**	1				
y_3	0.559**	0.441**	0.577**	0.612**	0.660**	0.887**	0.834**	1			
y_4	0.574**	0.465**	0.565**	0.642**	0.658**	0.878**	0.774**	0.786**	1		
y_5	0.575**	0.427**	0.576**	0.654**	0.659**	0.886**	0.778**	0.777**	0.877**	1	
Y	0.564**	0.424**	0.580**	0.640**	0.666**	0.899**	0.879**	0.786**	0.868**	0.879**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาท ของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ครับ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลยหนองบัวลำภู ผลการศึกษาวิเคราะห์ พอสรุปโดยแยกประเด็นความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวม(x) กับ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูโดยรวม(Y) พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{XY} = 0.666$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวม(X) กับ องค์ประกอบย่อยของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา($y_1 - y_5$) และ ความสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบย่อยของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21($x_1 - x_4$) กับ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษาโดยรวม(Y) พบว่าทุกคู่มีความสัมพันธ์ ในระดับปานกลาง ($r = 0.424 - 0.661$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ($x_1 - x_4$) กับ องค์ประกอบย่อยของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา($y_1 - y_5$) ทุกคู่ มีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลาง($r = 0.390-0.651$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า ผลการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 กับการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่าตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 2 ชุด ดังกล่าว มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปาน กลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกกรณี ทั้งโดยภาพรวม และรายองค์ประกอบ ย่อย ผลการศึกษาดังกล่าวนี้นี้จึงมีความสอดคล้องและเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้

4. ผลการวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E. _B	β	T	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	-1.979	0.376		5.261**	0.000
การสร้างบรรยากาศและส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้(x_4)	0.632	0.075	0.415	8.409**	0.000
การส่งเสริมและพัฒนาครู(x_3)	0.471	0.124	0.216	3.791**	0.000
การเป็นผู้นำทางวิชาการ(x_1)	0.343	0.100	0.193	3.441**	0.001

$$R = 0.707 \quad R^2 = 0.495 \quad F = 106.538 \quad SE_{est} = \pm 0.67056$$

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ เรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ การสร้างบรรยากาศและส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้(x_4) การส่งเสริมและพัฒนาครู(x_3) และ การเป็นผู้นำทางวิชาการ (x_1) ตามลำดับ ปัจจัยทั้ง 3 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.707 ($R = 0.707$) โดยมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 49.50 (Adjusted $R^2 = 0.495$) และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.67056 จึงสามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ในรูปสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -1.979 + 0.632(x_4) + 0.471(x_3) + 0.343(x_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.415(x_4) + 0.216(x_3) + 0.193(x_1)$$

ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น พบว่า ปัจจัยองค์ประกอบที่ 2 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง(x_2) ไม่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

อภิปรายผล

ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) ที่เป็นเช่นนี้อาจ

เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้ปรับบทบาทให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ประกอบกับระบบการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารยุคใหม่ และมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาที่ชัดเจน รวมทั้งผู้บริหารได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรม สัมมนา และการศึกษาดูงาน สอดคล้องกับแนวคิดของสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2558) ที่กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ให้ทันต่อยุคสมัย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.27$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลให้ผู้บริหารต้องปรับตัว ประกอบกับนโยบายการศึกษาที่เน้นการปฏิรูปและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิษฐ์พล รอบจังหวัด (2566) ที่พบว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้รับการส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รวมทั้งมีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนการจัดกิจกรรม และมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2560) ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.666$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณสนับสนุน รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจให้ครูพัฒนาการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bonwell & Eison (2019) ที่พบว่า การสนับสนุนจากผู้บริหารมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 3 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยสามารถรวมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 49.50 ($R^2 = 0.495$) เรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงสุดคือ การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ($\beta = 0.415$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งด้านกายภาพและด้านจิตวิทยา จะช่วยกระตุ้นให้ครูและนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สอดคล้องกับแนวคิดของ Prince (2018) ที่กล่าวว่าบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

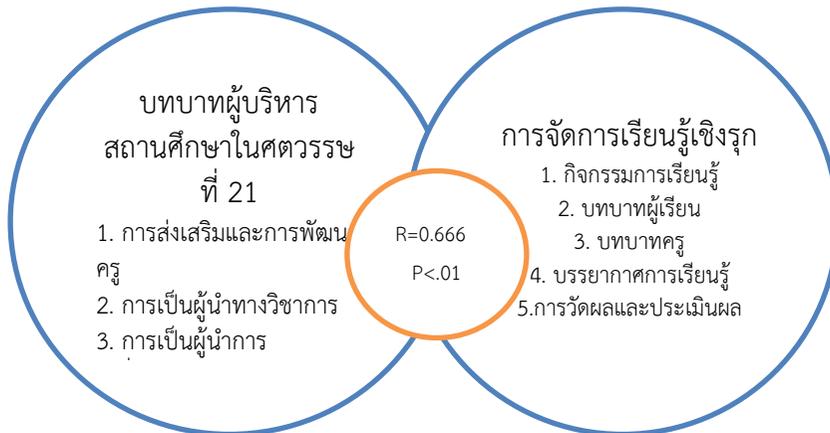
รองลงมาคือ บทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาครู ($\beta = 0.216$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพครู ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จะส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมหมาย อ่ำดอนกลอย (2559) ที่พบว่าการพัฒนาครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และบทบาทด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ ($\beta = 0.193$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการที่ผู้บริหารแสดงบทบาทผู้นำทางวิชาการ โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายด้านวิชาการที่ชัดเจน รวมถึงการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ จะช่วยขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2559) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

ส่วนที่น่าสนใจคือ บทบาทด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นบทบาทที่ส่งผลทางอ้อมต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยต้องผ่านการดำเนินการในด้านอื่นๆ เช่น การพัฒนาครูหรือการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ก่อน จึงจะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bonwell & Eison (2019) ที่พบว่าการเปลี่ยนแปลงในองค์กรการศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงจะเกิดผลในทางปฏิบัติ

ทั้งนี้ การที่ทั้ง 3 องค์ประกอบสามารถรวมกันพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ร้อยละ 49.50 แสดงให้เห็นว่ายังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เช่น ความพร้อมของผู้เรียน สื่อและเทคโนโลยี งบประมาณ และการสนับสนุนจากผู้บริหารและชุมชน ซึ่งควรมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์

คำอธิบายโมเดล

โมเดลแสดงความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลาง ($r = 0.666$) ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการพัฒนาบทบาทผู้บริหารทั้ง 4 ด้านจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทั้ง 5 ด้าน

โมเดลนี้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยพบว่า

1. โครงสร้างโมเดลประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก บทบาทผู้บริหาร 4 ด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย การจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5 ด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย และค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ($r = 0.666, p < .01$)

2. ความสัมพันธ์ของตัวแปร มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลาง สัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติ และแสดงถึงการส่งเสริมซึ่งกันและกันระหว่างการบริหารและการจัดการเรียนรู้

3. การนำไปใช้ พัฒนาผู้บริหารและการจัดการเรียนรู้ควบคู่กัน วางแผนพัฒนาสถานศึกษาแบบองค์รวม และกำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บทบาทการส่งเสริมและการพัฒนาครู รองลงมาคือ การเป็นผู้นำทางวิชาการ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

ส่วนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านบทบาทผู้เรียน ด้านบทบาทครู ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผลตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ตัวแปรทั้งสองชุดมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.31 - 0.70$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน กล่าวคือ เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงบทบาทในด้านต่างๆ มากขึ้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งความสัมพันธ์นี้พบทั้งในระดับองค์ประกอบย่อยและภาพรวมของตัวแปรทั้งสองชุด

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ระดับสถานศึกษา ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมครู เนื่องจากเป็นบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก, ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

1.2 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบายสนับสนุนการพัฒนาผู้บริหารในด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก นอกเหนือจากบทบาทผู้บริหาร

2.2 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของผู้บริหาร

2.3 ควรศึกษาวิจัยและพัฒนา (R&D) รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

เอกสารอ้างอิง

ทิตนา แคมมณี. (2561). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. (2559). การจัดการเรียนรู้แบบใหม่ในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

วสิษฐ์พล รอบจังหวัด. (2566). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 10(1), 89-102.

วิจารณ์ พานิช. (2560). การเรียนรู้เชิงรุกสำหรับศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

วิจารณ์ พานิช. (2562). การศึกษาไทยในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

สมหมาย อ่าดอนกลอย. (2559). การบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18(2), 1-14.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. (2566). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2558). ภาวะผู้นำทางการศึกษา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย, 10(2), 1-15.

Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (2019). Active learning: Creating excitement in the classroom. Jossey-Bass Publishers.

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Michael, J., & Modell, H. I. (2020). *Active learning in secondary and college science classrooms: A working model for helping the learner to learn*. Cambridge University Press.
- Prince, M. (2018). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223-231.